

Kvalitets

i dagtilbud for de 0-3 årige

- et udviklingsp
i Viborg Kommu
i samarbejde m
UCN og Cepra



Cita Ammitzbøll

*Institutionsleder,
Unoden – et musik
børnehus, Viborg*

Joan B. Sørensen

*Afdelingsleder i
dagplejen, Viborg
Kommune, Område 8*

Mie Storgaard

*Projektkonsulent,
Viborg Kommune*

udvikling

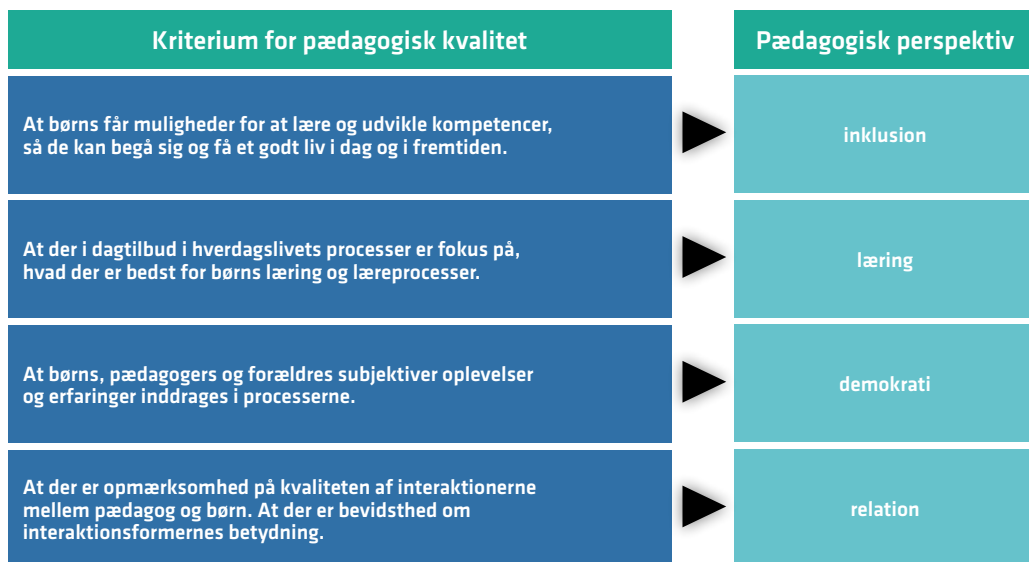
Gennem arbejdet med evalueringsredskabet FCCERS-R (Family Child Care Environment Rating Scale – Revised Edition) (herefter FCCERS) har vi erfaret, at redskabet kan indfange situationer, der rummer stor kompleksitet, og at det er et konkret og håndgribeligt redskab til at sætte fokus på udvikling, evaluering og kvalitet. Artiklen beskriver indledningsvis baggrunden for at gå i gang med udviklingsprojektet, kvalitetsbegrebet i evalueringsredskabet ECERS og sammenhængen mellem pædagogiske læreplaner og FCCERS. Artiklen beskriver og diskuterer derefter, hvordan redskabet har været at arbejde med i dagplejen og i vuggestuen – herunder de refleksioner og udviklingsmuligheder, som redskabet har givet anledning til for det pædagogiske personale med henblik på at udvikle kvaliteten i den pædagogiske praksis i dagtilbud.

Baggrunden for udviklingsprojektet

I forbindelse med de pædagogiske læreplaner har vi i Viborg Kommune forsøgt at finde en evidensbaseret metode til evaluering, som giver mening i den pædagogiske praksis og i forhold til temaerne i læreplanerne. I vores søgen stødte vi på evalueringsmetoden ECERS. I samarbejde med Videncenter for evaluering i praksis (CEPRA) har vi siden 2009 introduceret ECERS for alle vores ledere i dagtilbuddene. I begyndelsen af 2012 forventer vi at være klar til at anvende ECERS som evalueringsmetode og kvalitetsmåling i alle vores børnehaver.

Begrundelsen for vores valg af ECERS var, at det er den pædagogiske praksis og skabelse af læringsmiljøer, der evalueres, frem for det enkelte barn. Samtidig var det vigtigt for os, at testinstitutionerne gav gode tilbagemeldinger i forhold til evalueringsmetodens relevans, og at der var en sammenhæng mellem den pædagogiske praksis og de pædagogiske læreplaner.

Erfaringerne var bl.a., at det var godt, at begrebet kvalitet var defineret, og at man ikke selv skulle blive enige om, hvad der f.eks. er god praksis/god kvalitet. Samtidig gav det gode drøftelser med kolleger om, hvordan der arbejdes i den pædagogiske praksis –



refleksioner, der gav anledning til udvikling. Det falder helt i tråd med de erfaringer, som Sheridan (2001) nåede frem til i udviklingen af ECERS i forhold til en Skandinavisk kontekst jf. Skytte (2008).

Kvalitetsbegrebet i ECERS

Kvalitetsbegrebet i ECERS går i korthed ud på, at kvalitet i pædagogisk praksis lader sig indfange ved hjælp af nogle generelle kriterier, der som overordnet perspektiv har inklusion, læring, demokrati og relation. Dette kan illustreres ved følgende model (Skytte 2008).

Dertil kommer komplekse forhold som

- struktur (medarbejdernes uddannelse, erfaring og kompetence, normeringsforhold, gruppestørrelser, materialer, fysiske rammer og økonomi).

- medarbejdernes holdning (f.eks. inddragelse af barneperspektivet, forståelsen af læring og medarbejderens "stil" (laissez-faire, autoritær, demokratisk, demokratisk/udviklingsorienteret stil).

- processens kvalitet (samspillet med barnet, muligheder for barnet, barnesynet).

- læringens resultater (refleksion over mål og resultater).

Den *mest betydningsfulde faktor* for den pædagogiske kvalitet er *personalets tilgang* til opgaven og interaktionen (Sheridan 2001).

ECERS er imidlertid målrettet 3-6 års alderen, men da vi gerne ville anvende en tilsvarende metode for

0-3 års området, rettede vi vores opmærksomhed mod FCCERS, som også er udviklet af Harms og Cryer (2007). Vi skelede også til ITERS (Infant/Toddler Environment Rating Scale 2006) – ligeledes udviklet af Harms og Cryer. Da materialet er udformet på engelsk, og kun dele af det er afprøvet i en dansk kontekst, gik vi i første halvdel af 2011 i gang med et pilotprojekt i et samarbejde med CEPRA og UCN. Materialet skulle oversættes, derefter afprøves i praksis og evalueres. Dette arbejde er nu afsluttet og danner baggrund for denne artikel.

I løbet af 2012 forventer vi at anvende FCCERS som kvalitetsmåling, evaluering og udviklingsmetode på 0-3-årsområdet.

Politiske mål og pædagogiske læreplaner

Anvendelsen af evalueringsmetoderne ECERS og FCCERS skal ses i sammenhæng med Den Kommunale Kvalitetsmodel. Evalueringsmetoden skal her bruges til måling af den pædagogiske kvalitet i forhold til temaerne i den pædagogiske læreplan.

Til at understøtte udarbejdelsen af de pædagogiske læreplaner blev der udarbejdet en Læreplansvejledning af Dagtilbudsafdelingen i 2009, og i 2011 er der via det pædagogiske tilsyn fulgt op på, hvordan det går med arbejdet i forhold til målene i den pædagogiske læreplan. Der er set på, hvordan der er dokumenteret og evalueret. Her kan vi se, at det mange steder er svært at få evalueret de pædagogiske mål og at få sammenhæng mellem mål, dokumentation og evaluering. I skrivende stund er vi ved at lægge sidste hånd på en fælles skabelon til udarbejdelse af den kommende pædagogiske læreplan, så der kommer mere systematik i arbejdet samt målsætninger, som retter sig mod læringsmiljøerne.

Evaluering af læreplanen skal ses i sammenhæng med et "årshjul" for hele dagtilbudsområdet.

Årshjulet er bygget op således, at der skal udarbejdes en ny pædagogisk læreplan hvert andet år med efterfølgende pædagogisk tilsyn og evaluering, som så danner baggrund for udarbejdelse af en ny læreplan.

Her får FCCERS og ECERS en central rolle, da metoden skal anvendes som fremtidig evalueringsform og dermed kvalitetsudviklingsredskab – det gælder både centralt og decentralt.

Deltagerne i Pilotprojektet

Det var vigtigt for os at finde et redskab, som både dagpleje og vuggestuer kunne anvende, og der har derfor deltaget to 0-6 års-institutioner og dagplejere fra to områder i pilotprojektet. I alt har 12 dagplejere deltaget, og hvordan det er forløbet beskrives i et efterfølgende afsnit. Arbejdet har været understøttet af en projektgruppe bestående af repræsentanter fra CEPRA, UCN, forvaltning og fra den pædagogiske praksis.

FCCERS-skemaerne

I lighed med ECERS indeholder FCCERS et antal skemaer, der kan relateres til de pædagogiske læreplaner. Vi valgte 17 skemaer ud, som vi mente dækkede læreplanstemaerne.

Herunder ses, hvilke områder vi har valgt ud:

- *Rum og indretning* (1 skema): Mulighed for at lege uforstyrret/trække sig fra gruppen/trække sig tilbage.
- *Omsorgsrutiner* (3 skemaer): Modtagelse og afhentning, middagssøvn og hvile, måltider/mellemmåltider.
- *Lytte og tale* (3 skemaer): Hjælpe børnene med at bruge sproget, hjælpe børnene med at forstå sproget, bruger bøger.

- **Aktiviteter** (5 skemaer): Finmotorik, kreative processer, musik og bevægelse, natur og naturfænomener, sand og vandlege.
- **Interaktion** (3 skemaer): Fremme accept af kulturel mangfoldighed, opsyn med leg og læring, interaktion mellem dagpleje/pædagog og barn, interaktion mellem børnene.
- **Pædagogiske processer og struktur** (2 skemaer): Planlagte pædagogiske processer, børn med særlig behov.

Inden for hvert af de 17 skemaer er der beskrivelser af, hvad der er en utilstrækkelig, minimal, god og udmærket praksis.

Ved observationer vurderes, hvor niveauet for den pædagogiske praksis er, og der tages stilling til, hvordan det forholder sig på en skala fra 1- 7. Dette afkryd- ses på et scoringsark.

Anvendelsen af materialet kan dels forgå ved egen re- fleksion, dels ved at dagplejeren/pædagogen lader sig observere eller som en kombination af begge.

Når alle 17 skemaer er gennemgået, kan der udarbejdes en profil. Her kan man se, hvor høj den pædagogiske kvalitet er på et givent tidspunkt, og hvor der er udviklingsmuligheder.

Sådan gjorde vi i dagplejen

I pilotprojektet i dagplejen har processen været et syvtrins forløb: udvælgelse af dagplejere, orienteringsmøde med udlevering af første del af FCCERS- materialet, selvevaluering, observation, dialog om afkrydsning og udlevering af anden del af FCCERS. Herefter blev forløbet gentaget, og endelig afslutte- des pilotprojektet med en samlet evaluering.

Fælles forståelse Den vigtigste del af forberedelsen har været at forstå, hvilket redskab FCCERS er. Det gjaldt både for dagplejere, dagplejepædagoger og ledelse. Ledelsen og dagplejepædagoger blev klædt på til at kunne besvare spørgsmål fra dagplejerne, så de kunne se betydningen af at afprøve FCCERS. Det var afgørende, at dagplejerne kunne se, at det gav mening ud fra den kontekst, hver enkelt befandt sig i, og at de kunne forstå og se FCCERS som et redskab til kvalitetsmåling af den pædagogiske praksis – altså et redskab til at reflektere over egen praksis med – og at de ikke oplevede det som en måling af egen person. Begrundelsen var en forståelse af, at det kan virke skræmmende og give en oplevelse af at udstille egen sårbarhed, når der kvalitetsmåles, hvilket kunne resultere i modstand mod at se FCCERS som et løft af den pædagogiske praksis i

Nedenstående skema (uddrag fra skema 14) viser beskrivelser af den pædagogiske praksis i for-bindelse med sprogudvikling (Lytte og Tale).

Hjælpe børnene med at bruge sproget						
SCORE 1	SCORE 2	SCORE 3	SCORE 4	SCORE 5	SCORE 6	SCORE 7
Utilstrækkelig praksis	Minimal praksis	God praksis	God praksis	God praksis	God praksis	Udmærket praksis
Børnenes verbale eller nonverbale kommunikation bliver modarbejdet det meste af dagen, fx reagerer dagplejer/ pædagog negativt; børnene får ofte at vide, de skal være stille; børn ignoreres.	Moderat mængde af verbal eller nonverbal positiv respons på børnenes kommunikation i løbet af dagen; lille eller ingen ignorering af børnene eller negativ respons.	Dagplejer/pædagog reagerer generelt rettidigt og på en positiv måde på børnenes forsøg på at kommunikere og følgerpassende op herpå, fx reageres der hurtigt på og tager sig af verbale forespørgsler; reagerer på børnenes kommunikation under leg.	Dagplejer/pædagog reagerer generelt rettidigt og på en positiv måde på børnenes forsøg på at kommunikere og følgerpassende op herpå, fx reageres der hurtigt på og tager sig af verbale forespørgsler; reagerer på børnenes kommunikation under leg.	Dagplejer/pædagog reagerer generelt rettidigt og på en positiv måde på børnenes forsøg på at kommunikere og følgerpassende op herpå, fx reageres der hurtigt på og tager sig af verbale forespørgsler; reagerer på børnenes kommunikation under leg.	Dagplejer/pædagog reagerer generelt rettidigt og på en positiv måde på børnenes forsøg på at kommunikere og følgerpassende op herpå, fx reageres der hurtigt på og tager sig af verbale forespørgsler; reagerer på børnenes kommunikation under leg.	Dagplejer/pædagog følger ord og ideer til, hvad barnet udtrykker, fx når barnet siger "mælk", så reager dagplejen/ pædagogen ved at sige "Her er din mælk. Den er i din kop."

dagplejen. Det var en vigtig opgave for ledelsen, at dagplejerne fik en forståelse af, at dette redskab ville kunne bruges som kvalitetsudviklingsredskab og ikke kun skulle ses som målingsredskab.

Processen Dagplejerne blev indkaldt til et aftenmøde, hvor de blev præsenteret for baggrunden bag FCCERS og de enkelte skemaer. Vi udfyldte et skema i fællesskab, samtidig med at der var en drøftelse af betydningen og forståelsen af de enkelte udtryk i skemateksten. Desuden var der afsat tid til uddybende spørgsmål om hele forløbet. Dagplejerne fik første del med hjem og udfyldte efterfølgende skemaerne individuelt ud fra egen vurdering, hvilket forekom som den mest håndgribelige del af forsøget. Næste skridt bestod i, at lederen eller dagplejepædagogen kom på aftalt 3 x 3 timers tilsyn hos dagplejeren, observerede dagplejerens praksis som "flue på væggen" og udfyldte skemaerne på baggrund af observationen. Disse observationer, der blev rettet mod helt konkrete temaer, virkede i begyndelsen som et kunstigt opstillet scenarie og for nogle af dagplejerne også som grænseoverskridende.

Det var i denne fase, at leders og dagplejepædagogers didaktiske kompetencer blev afprøvet. Det var af afgørende betydning, at dagplejeren ikke følte sig overvåget som privat person, hvis den ønskede succes med afprøvningen af FCCERS skulle nås. I stedet var det vigtigt, at dagplejeren kunne se muligheden for at udvikle fagligheden og samtidig erkende, at det at kunne skabe optimale læringsmiljøer for det enkelte barn er en kompetence, der udvikles gennem refleksion og dialog. Efter den første observation og efterfølgende dialog, der resulterede i en udvidet forståelsesramme, gav dagplejerne udtryk for en tilfredshed med eller måske nærmere stolthed over at blive "set". Det betød, at de to følgende observationer var betydeligt mindre stive og kunstige, men tværtimod præget af lysten til at vise mængden af faglige kompetencer.

Dialogen – et vigtigt redskab For efterfølgende at få en fælles forståelse af den pædagogiske kvalitet i det enkelte dagplejehjem blev dialogen det vigtigste redskab. Leder/dagplejepædagog og dagplejer talte

om, hvilke overvejelser og tanker, der lå til grund for afkrydsningerne i FCCERS skemaerne. Denne dialog gav gode muligheder for både selvrefleksion og fælles refleksion over praksis og mulighed for at komme med begrundelser for handling, som derefter kunne evalueres.

Scorepointene blev talt sammen i fællesskab, og resultatet dannede grobund for dialog om læring og udvikling samt om Vygotskys begreb om nærmeste udviklingszone.

Hvad fik vi ud af det? Den erfaring, som pilotprojektet har givet dagplejere og ledelse, er, at FCCERS er et meget brugbart, håndgribeligt og konkret redskab til at sætte fokus på kvalitet, udvikling og evaluering af praksis.

Ved at deltage i pilotprojektet har dagplejerne fået indblik i værdien af refleksion over egen praksis, af struktureret evaluering og af kvalitetsmåling. Der er blevet sat ord på daglig praksis, og det har givet en fælles forståelse.

Dagplejerne har fået en anden dimension i tilgangen til den daglige praksis. De er blevet mere bevidste om, hvorfor de gør, som de gør, og de er blevet bevidste om at evaluere praksis. Den største øjenåbner for dagplejerne viste sig at være refleksion over praksis – modsat refleksion i praksis. At kunne stille sig uden for og betragte egen praksis og reflektere over, hvilke udviklingsmuligheder denne praksis tilbyder det enkelte barn, er en læring, der skaber kvalitet.

Samtidig har dagplejerne fundet mening og sammenhæng mellem FCCERS og allerede igangværende udviklingsprojekter i vores område. Så samlet set har det givet et stort fagligt udbytte.

Anerkendelse Forløbet med pilotprojektet viser – endnu engang – at den anerkendende tilgang, hvor hver enkelt deltager bliver set, hørt og forstået, danner grobund for udviklingsprocesser, hvor positive og interesserede dagplejere får styrket deres viden omkring pædagogisk kvalitet – dvs. læring, demokrati og relation.

Der har også været en personlig gevinst i den anerkendelse, der ligger i at blive inviteret ind i et projekt. Det har givet et øget engagement og stolthed at vide, at man kan gøre en forskel, og at det ses.

Sådan gjorde vi i vuggestuen

Fælles forståelse Afprøvningen af evalueringsredskabet FCCERS er i de to vuggestuer blev introduceret af institutionslederen på et møde med deltagelse af pædagogerne fra både vuggestue og børnehave. Begge ledere havde fokus på at formidle såvel baggrunden for FCCERS-materialets tilblivelse, de grundlæggende pædagogiske principper og dimensioner som selve scoringsmaterialet og til lægsskemaerne. Da afprøvningen var et led i et pilotprojekt, gik pædagogerne til opgaven med det for øje at være tro mod materialet. Det var vigtigt at være stringent og nøgtørn i læsningen og udfyldelsen af scoringskemaerne og efterfølgende reflektere, mærke og sanse effekten og betydningen af, at det pædagogiske arbejde måles ud fra konkrete parametre.

Processen Forberedelsen til intro-mødet var at læse Karsten Skyttes artikel "Early Childhood Environment Rating Scale – en præsentation af ECERS i en dansk kontekst" (Cepra nr. 2, 2008) for at få et fælles udgangspunkt for introduktionen. På mødet blev pædagogerne i børnehaven inviteret til at lave observationer af deres kolleger i vuggestuen, hvilket der var stor opbakning til. Vi valgte at have en nøgleperson i vuggestuen, som skulle være gennemgående i pilotprojektet. Opgaven for nøglepersonen var at modtage overleveringen af scoringerne fra kolleger/leder samt deltage i opfølgings- og evalueringsmøder med lederen. Nøglepersonen var også ansvarlig for

selvevalueringerne og udlevering af materialet.

Forud for hver scoring har lederen eller en pædagog fra børnehaven lavet 1-2 timers observationer i vuggestuen med det konkrete tema for øje. Herefter har den observerende pædagog udfyldt scoringsarket og har, sidst men ikke mindst, knyttet et par ord til målingen i den mundtlige overlevering til nøglepersonen. Lederen har fulgt processen tæt og været sparringspartner. Det pædagogiske personale i vuggestuen har samtidig lavet en selvevaluering og hver især udfyldt scoringsarkene. Herefter er målingen blevet drøftet med henblik på at være i dialog om den enkeltes scoring og faglige begrundelse, den fælles scoring og, sidst men ikke mindst, udviklingspunkter og vedligehold.

Logistisk har vi udarbejdet en implementeringsoversigt, hvor de forskellige aktiviteter i processen har været tydelige med angivelser af hvornår, hvordan, ansvarlige og karakteren af processerne.

Et magisk spejl Pædagogernes tilbagemelding er, at FCCERS giver et fokus i de faglige dialoger om fx det gode vuggestueliv og dermed er med til at understøtte en fælles faglig bevidsthed. Ligesom i dagplejen giver materialet i sig selv en faglighed stolthed ved dets velunderbyggede, klare intention om at indfange pædagogisk kvalitet. En af pædagogerne fortæller, at det har betydning for hendes arbejde, at der er nogen, som forholder sig til pædagogens praksis og kan se, at pædagogens måde at gå til opgaven på har betydning for kvaliteten. Dette har igen betydning for barnets læring, trivsel og udvikling. Pædagogerne får her "et magisk spejl", som kan give nogle svar på, hvordan den pædagogiske praksis ser ud.

Hvad fik vi ud af det? En af de vigtigste erfaringer, som vi i vuggestuen har gjort gennem afprøvningen af FCCERS materialet er, at det har afgørende

betydning for den pædagogiske kvalitet, at pædagogerne arbejder bevidst med deres faglighed/kompetencer, samtidig med at de reflekterer over barnets deltagermuligheder, altså lærings-, relations- og demokratispektet, som giver en inkluderende pædagogisk praksis. Mødet mellem den voksne og barnet bliver centralt.

Risikoen ved blot at udfylde score-skemaerne kan blive en forenkling af den pædagogiske virksomhed. Det betyder samtidig, at en forudsætning for at bruge FCCERS er tid. Tid til refleksion, dialog og samtale, tid til at lytte til og se børnenes perspektiver, tid til sansning og oplevelse og tid til deltagelse. Tiden kan vi i nogen grad skabe, hvis vi retter blikket mod at skabe gode læringsmiljøer og fællesskaber i stedet for at se på det enkelte barns udvikling af færdigheder alene.

En anden erfaring har været, at det kan være udfordrende at skulle måle sine kollegers arbejde, når praksis i den pågældende observation har udviklingspotentiale eller mangler i forhold til topscore. Men skemaernes konkrete udsagn understøtter det faglige udgangspunkt. Udsagnene skal nemlig besvares med et ja eller nej, hvilket mindsker kompleksiteten. Vi har erfaret, at vi dermed kommer ud over de mere subjektive, værdiladede antagelser og "synsninger" i vurderingen af kollegaers pædagogiske arbejde. Pædagogernes tilbagemelding er dog, at det kan være en faldgrube, hvis nuancerne og dialogen udtones eller forsvinder. Der kan være gode grunde til, at et givent tema scorer lavt. Det har vi arbejdet med i overleveringen og efterbearbejdningen, hvor målingen også sættes i sin rette sammenhæng, samtidig med at åbenheden mod at justere praksis, så scoren bliver udmærket og dermed tilknyttede flere pædagogiske dimensioner, fastholdes.

Et brud med den pædagogiske tradition? Hvad er det, som gør, at pædagogerne lovpriser et kvalitetsmålingsmateriale, som dybest set bryder med den pædagogiske tradition? Et

bud kunne være, at metoden indfanger den pædagogiske diskurs og netop vækker genklang i pædagogernes syn på børnene og deres arbejde med læring, trivsel og udvikling. Når vi skal evaluere kvaliteten af den pædagogiske praksis, kan der komme mange betragtninger i spil. I vores lokale praksis oplever vi, at der kan være en høj grad af fortolkning i det pædagogiske arbejde i vuggestuen. Vi har derfor erfaret, at en styrke ved FCCERS er, at det med sine udsagn forsøger at indfange helt konkrete situationer, som rummer stor kompleksitet gennem sine principper og dimensioner. Vi oplevede, at det var mekanisk at skulle måle kvaliteten i vores pædagogiske praksis, men blev overrasket over, hvor dynamisk en sådan måling kan være i de efterfølgende refleksioner og justeringer af praksis. Her trækker vi de forskellige dimensioner ind som optik for at undersøge, hvor vi skal justere eller udvikle: Hvor kan vi blive bedre? Det bliver meget tydeligt, at det er vigtigt at have en markør at tale ud fra. Det giver tryghed at vide, hvad vi måler på, og det giver mulighed for konkret at justere praksis.

Konklusion

På baggrund af erfaringer med pilotprojektet med FCCERS og i særdeleshed med ECERS mener vi i Viborg Kommune at have fundet et godt værktøj til at måle kvaliteten af den pædagogiske praksis med.

I dagplejen har det medført, at der er udviklet en større forståelse af vigtigheden af refleksion i forhold til konkrete handlinger. Samtidig er FCCERS et redskab, der kan støtte den enkelte dagplejer i udvikling af den pædagogiske praksis.

I daginstitutionen er redskabet med til at sætte fælles retning og give fælles fodslag. Der er tale om et fælles sprog, hvilket kan være med til at give ro, da fokuspunktet på den pædagogiske

praksis på forhånd er defineret. Der er udviklet en større bevidsthed om betydningen af personalets tilgang og måde at gå til opgaven på.

Årsagen til redskabets gennemslagskraft i dagtilbuddene hænger sammen med, tror vi, at det har fokus på handleperspektivet, hvilket skaber genklang hos både dagplejer og pædagog. Redskabet har fokus på, hvordan den voksne er i samspillet med barnet, og hvordan den voksnes tilgang til barnet kommer til udtryk.

Som ledelsesredskab kan værktøjet anvendes til at understøtte udviklingsmuligheder og give et fingerpeg om kvalitet og dermed også et eventuelt behov for kompetenceudvikling.

I forhold til forvaltningsniveauet kan en systematisk anvendelse af redskabet give indikatorer på kvaliteten i kommunens dagtilbud til brug for formidling til det politiske niveau.

Samtidig passer redskabet ind i tiden, hvor der er fokus på konteksten og de professionelle handlinger i

samspillet med børnene – jo højere kvalitet, jo bedre trivsel og dermed inklusion af børnene. Redskabet falder også helt i tråd med holdninger og tiltag i Viborg Kommune, som fx et anerkendende og ressourceorienteret børnesyn, fokus på den tidlige indsats i arbejdet med børn med særlige behov og analyser af læringsmiljøet (LP-modellen). Redskabet understøtter den røde tråd.

Svagheden ved anvendelse af ECERS/FCCERS som kvalitetsmåling kan som ved andre målinger være, at det fastholder et øjebliksbillede og dermed ikke indfanger alt, hvad der foregår. For at validiteten kan være i top, fordrer det også, at man er tro mod redskabet, og at personale og ledelse er klædt på til at løse opgaven.

Perspektivet ved anvendelsen af redskabet er højelse af kvaliteten og en stor bevidstgørelse af, hvad der skal til for at udføre en god eller udmærket pædagogisk praksis. Materialet befordrer altså en dialog om, hvad der ligger bag dets dimensioner og principper, samt om hvilke teoretiske optikker/diskurser der er i spil.

Litteratur

Harms, Thelma & Cryer, Clifford (2007): *Family Child Care Environment Rating Scale, Revised Edition*, Thechers College Press, 1243 Amsterdam Avenue, New York.

Sheridan, Sonja (2001): *Pedagogical Quality in Preschool*, Gøteborg.

Skytte, Karsten (2008): *Early Childhood Environment Rating Scale – en præsentation af ECERS i en dansk kontekst. I: CEPRA-striben. nr.2. august 2008.*

